

Klimat- och näringslivsdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 KARLSKRONA

Uppdrag att fastställa metoder och definitioner enligt direktivet om byggnaders energiprestanda

Regeringens beslut

Regeringen ger Boverket i uppdrag att ta fram vissa underlag för Sveriges genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (EPBD). Uppdraget avser genomförande av artikel 2 ”Definitioner”, artikel 4 ”Antagande av en metod för beräkning av byggnaders energiprestanda”, artikel 5 ”Fastställande av minimikrav avseende energiprestanda”, artikel 6 ”Beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda”, artikel 7 ”Nya byggnader”, artikel 8 ”Befintliga byggnader”, artikel 11 ”Nollutsläppsbyggnader”, artikel 13 ”Byggnadens installationssystem” och delar av artikel 9 ”Minimistandarder för energiprestanda för lokalbyggnader och utvecklingsbanor för progressiv renovering av bostadsbyggnadsbeståndet”.

Boverket ska:

1. analysera och vid behov föreslå ändringar baserat på de definitioner som framgår av artikel 2.1–2.66,
2. analysera och lämna förslag på metod för beräkning av byggnaders energiprestanda i enlighet med artikel 4 och bilaga I,
3. analysera och lämna förslag på genomförande av artikel 5.1–5.3 om fastställande av minimikrav avseende energiprestanda,

4. analysera och vid behov lämna förslag på genomförande av artikel 6.2 och 6.3 om beräkning av kostnadsoptimala nivåer,
5. analysera och lämna förslag på genomförande av artikel 7.1, 7.2 och 7.4–7.46 om krav på nya byggnader att uppnå nollutsläppsbyggnadskriterier samt beräkna livscykel-GWP i enlighet med bilaga III,
6. analysera och lämna förslag på genomförande av artikel 8.1–8.3,
7. analysera, ta fram beräkningsunderlag, föreslå lämpliga undantag och vid behov lämna förslag på genomförande av artikel 9.1–9.3 och 9.5–9.7 om renoveringskrav för lokalbyggnader och bostadsbyggnader,
8. analysera och lämna förslag på genomförande av artikel 11.1–11.7 om nollutsläppsbyggnader,
9. analysera och lämna förslag på genomförande av artikel 13.1–13.7 och 13.9–13.12 om nollutsläppsbyggnader, och
10. lämna nödvändiga författningsförslag.

Närmare om uppdraget

Boverket ska vid genomförandet beakta de rapporteringskrav som framgår av artikel 3 om nationell byggnadsrenoveringsplan.

Boverket kan föreslå att ändringar som rör vissa av definitionerna i artikel 2 genomförs inom ramen för andra pågående regeringsuppdrag.

Genomförandet av uppdraget ska ske i samverkan med Statens energimyndighet (Energimyndigheten), vilket innebär att Energimyndigheten löpande ska hållas uppdaterad och vid behov bidra med relevant sakkunskap.

När det gäller förslag som avser byggnader med formellt skydd som del av en utvald miljö eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, eller andra kulturhistoriskt värdefulla byggnader, ska Boverket inhämta synpunkter från Riksantikvarieämbetet.

Boverket bör även beakta riksdagens tillkännagivande om uppförande av timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper.

Boverket bör vid utförandet av uppdraget sträva efter ökad nordisk harmonisering av regelverk på byggområdet, i enlighet med Nordiska ministerrådets deklARATION från den 27 juni 2023.

Boverket ska i uppdraget använda möjligheten att göra olika beräkningar och kravställningar för nya respektive befintliga byggnader samt för olika kategorier av byggnader, enligt artikel 5 och 11.

I uppdraget ingår inte att identifiera och föreslå lämpliga styrmedel för genomförande av artikel 9.1 och 9.2 eller att ta fram slutgiltiga underlag till den nationella byggnadsrenoveringsplanen.

Boverket ska säkerställa att förslagen på en övergripande nivå bidrar till en ändamålsenlig och samhällsekonomiskt effektiv implementering av direktivet. Om myndighetens förslag innebär offentliga finansiella kostnader ska förslag till finansiering lämnas. En konsekvensutredning ska göras för att minimera risken för att olönsamma åtgärder behöver genomföras av hushåll och företag, se förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Myndigheten ska även beakta ideella fastighetsägares och brukares särskilda förutsättningar samt vikten av ett robust och leveranssäkert energisystem.

Boverket ska så tidigt som möjligt och senast den 15 oktober 2024 lämna en delredovisning med preliminära beräkningar avseende basscenariot för 2020 och nivåer av renovering till 2030 och 2033 för olika lokalbyggnader samt om möjligt preliminära intervall för renoveringsnivåerna för 2030 och 2035 gällande bostadsbyggnader. Om möjligt ska Boverket också redovisa preliminära beräkningar av energiprestanda för att uppnå kriteriet för nollutsläppsbyggnad till 2050. I de fall som beräkningarna beror på ej fastställda uppgifter eller undantag kan det vara lämpligt att redovisa flera känslighetsfall.

Boverket ska senast den 1 mars 2025 lämna en delredovisning som innehåller underlag med förslag på lämpliga författningsändringar, inklusive en konsekvensbeskrivning. Senast den 1 juni 2025 ska myndigheten slutredovisa uppdraget. Redovisningarna ska lämnas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Den 28 maj 2024 trädde Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (EPBD) i kraft. Direktivet är en del 55-procentpaketet, som syftar till att EU senast år 2050 ska nå klimatneutralitet.

Bakgrunden till direktivet är att byggnader på unionsnivå idag står för 40 % av den energi som används och 36 % av de energirelaterade direkta och indirekta växthusgasutsläppen och att energiförbättrande renovering av byggnader är därför viktigt för att minska EU:s energianvändning, klimatutsläpp och beroende av gasimport. Direktivet är också en del av genomförandet av ”renoveringsvågen” från 2020, som bland annat syftar till att fördubbla energirenoveringstakten fram till 2030.

I EPBD fastställs bland annat ett mål till 2050 att hela byggnadsbeståndet ska uppnå nollutsläppsbyggnadskriterierna. Det fastslås också krav på medlemsländerna att säkerställa en viss renovering av befintliga lokal- och bostadsbyggnader till 2030 och framåt. Utöver krav på renoveringar av byggnader så innehåller direktivet också särskilda bestämmelser om solenergi, laddinfrastruktur, energiklassning, energideklarationer, gemensamma kontaktpunkter, renoveringspass, smarthetsindikatorer för byggnader, finansiering och kompetensförsörjning.

Regeringen har i sin proposition om energipolitikens långsiktiga inriktning (prop. 2023/24:105) framhållit att en effektiv användning av energiresurser bidrar till ett hållbart samhälle och konkurrenskraft. Effektiv energianvändning bidrar också till lägre energikostnader, vilket stärker företagets konkurrenskraft och minskar konsumenternas sårbarhet för höga energipriser. Utöver sänkta kostnader för enskilda hushåll och företag kan effektiviseringar även ge effekt på systemnivå, inte minst på elmarknaden där priset sätts av produktionen med högst marginalkostnad.

Regeringen avser att se över målet för energieffektivisering i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen. Genomförandet av nya EU-direktiv, som EPBD, kommer att utgöra en grund för översynen av målet.

Nedan framgår beskrivningar av de krav som direktivet ställer inom respektive artikel:

Av artikel 4 och bilaga VII framgår att medlemsstaterna behöver ta fram förslag för hur primärenergifaktorer eller viktningfaktorer ska fastställas på nationell nivå för beräkning av primärenergi.

Artikel 5 innebär att minimikrav behöver fastställas för att uppnå minst kostnadsoptimala nivåer, och om relevant även gränsvärden för näronnenergibygnader och nollutsläppsbyggnader. Medlemsstater får enligt artikel 5.2 anpassa kraven för byggnader med officiellt skydd, i den utsträckning kraven skulle medföra oacceptabla förändringar av deras särdrag eller utseende. Enligt artikel 5.3 får medlemsstater införa undantag för olika kategorier av byggnader.

Vidare följer av artikel 6 att kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda beräknas. Dessa beräkningar kan göra åtskillnad mellan nya och renoverade byggnader och mellan olika byggnadskategorier.

Av artikel 7.1 framgår att nya byggnader som ägs av offentliga organ ska uppnå kraven för nollutsläppsbyggnad från 2028. Från 2030 gäller detta för alla nya byggnader.

Artikel 8 ställer krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att befintliga byggnader vid större renovering ska uppfylla minimikrav avseende energiprestanda enligt artikel 5.

Enligt artikel 9 ska medlemsstaterna säkerställa att det genomförs energieffektivisering i det befintliga byggnadsbeståndet för att uppnå vissa satta nivåer till givna årtal.

Artikel 11 ställer upp kriterier för hur en nollutsläppsbyggnad ska definieras.

Artikel 13 om byggnadens installationssystem innehåller krav för nya byggnader, och i vissa fall befintliga byggnader, för att minska energianvändning och växthusgasutsläpp från olika installationssystem, exempelvis uppvärmningssystem.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Tobias Walla

Kopia till

Finansdepartementet/BA, SFÖ och KO

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet /BB, SPN, US och SMF

Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Boverket

Statens energimyndighet

Konjunkturinstitutet

Sveriges Kommuner och Regioner